

Λίστες αναμονής στην Αγία Σκέπη για απεξάρτηση από τα ναρκωτικά

/ [Γενικά Θέματα](#) / [Ειδήσεις και Ανακοινώσεις](#)

Το πρόβλημα της εξάρτησης από ουσίες στην Κύπρο δεν περιορίζεται στη χρήση. Πίσω του κρύβονται ιστορίες κακοποίησης, εγκατάλειψης, φτώχειας και ψυχικών τραυμάτων. Οι άνθρωποι που ζητούν βοήθεια συχνά φτάνουν εκεί αφού έχουν χάσει σχεδόν τα πάντα. Στην Αγία Σκέπη, τη μοναδική κλειστή θεραπευτική κοινότητα απεξάρτησης στο νησί, βρίσκουν όχι μόνο θεραπεία αλλά και έναν δομημένο δρόμο προς την επανένταξη. Η Τίνα Παύλου, κλινική διευθύντρια της δομής, μεταφέρει την εμπειρία της από το πεδίο, αναδεικνύοντας τις ανάγκες, τις ελλείψεις και την επείγουσα σημασία της πρόληψης μέσα από την υποστήριξη των οικογενειών και των ανηλίκων.

52 ενήλικες και 11 ανήλικοι

Η Αγία Σκέπη, όπως εξηγεί η κ. Παύλου, είναι η πρώτη και μοναδική κλειστή θεραπευτική κοινότητα απεξάρτησης στην Κύπρο. Από το 1998 έχει προσφέρει ένα ασφαλές καταφύγιο σε χρόνιους χρήστες ουσιών, φιλοξενώντας τους εντός της

δομής για περίοδο 12 μηνών. Σήμερα, λειτουργούν τρεις βασικές θεραπευτικές κοινότητες: μία για άνδρες, μία για γυναίκες – στην οποία περιλαμβάνεται και πρόγραμμα μητέρας και παιδιού – και μία για ανήλικους ηλικίας 13 έως 19 ετών.

Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στο πρόγραμμα για εφήβους, το οποίο αποτελεί πρωτοβουλία και χρηματοδοτείται πλήρως από την Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων. Ενδεικτικό της αυξημένης ζήτησης είναι το γεγονός ότι η κοινότητα των ανδρών διατηρεί πλέον λίστα αναμονής, φαινόμενο που παρατηρείται εντονότερα την τελευταία διετία. Συνολικά, φιλοξενούνται σήμερα 52 ενήλικοι και 11 ανήλικοι.

Οι έφηβοι χρήστες

Το πρόγραμμα ανηλίκων παρουσιάζει ιδιαίτερες απαιτήσεις. Σύμφωνα με την κ. Παύλου, οι περισσότεροι έφηβοι που εντάσσονται είναι ήδη εκτός εκπαιδευτικού πλαισίου. Η προτεραιότητα είναι η επανένταξή τους στην εκπαίδευση, αρχικά μέσω κατ' οίκον διδασκαλίας, και στη συνέχεια, εφόσον υπάρχει πρόοδος, στο κανονικό σχολείο. Η κοινότητα διασφαλίζει ότι το παιδί, ακόμη και όταν φοιτά στο σχολείο, επιστρέφει στο θεραπευτικό περιβάλλον όπου συνεχίζεται η στήριξή του. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται και στους γονείς. Η στήριξη που λαμβάνουν – είτε είναι γονείς που τα παιδιά τους βρίσκονται ακόμα στη χρήση, είτε αυτοί που τα παιδιά τους συμμετέχουν ήδη σε πρόγραμμα – είναι καθοριστική τόσο για τη δική τους ψυχική ανθεκτικότητα όσο και για την επιτυχία του θεραπευτικού πλαισίου.

Το πρόγραμμα μητέρας και παιδιού

Ένα από τα μόλις τέσσερα αντίστοιχα προγράμματα σε όλη την Ευρώπη, το πρόγραμμα μητέρας και παιδιού, επιτρέπει στις γυναίκες που βρίσκονται σε θεραπεία να έχουν μαζί τους τα παιδιά τους. Όπως εξηγεί η διευθύντρια, αυτή η συνθήκη λειτουργεί πολλαπλά ευεργετικά: η μητέρα παραμένει στη θεραπεία περισσότερο, η σύνδεση με το παιδί ενισχύεται και τα ποσοστά επιτυχίας αυξάνονται σημαντικά. Ειδικές υπηρεσίες παρέχονται και για τα παιδιά, όπως πρόσβαση σε ψυχολόγο ή λογοθεραπευτή, όταν αυτό είναι απαραίτητο. Δεν πρόκειται απλώς για συνύπαρξη, αλλά για συντεταγμένη στήριξη ολόκληρης της οικογένειας.

Χαρακτηριστική είναι και η περίπτωση ενός πατέρα που φιλοξενήθηκε με το βρέφος του στη δομή, μετά την εγκατάλειψη του προγράμματος από τη μητέρα. Η κοινότητα, σε συνεργασία με τις κοινωνικές υπηρεσίες, κατέστησε δυνατή την παραμονή του πατέρα με το παιδί, σε μια περίπτωση μοναδική για τα κυπριακά και ευρωπαϊκά δεδομένα.

Επανένταξη

Η Αγία Σκέπη διαθέτει δύο συμβουλευτικούς σταθμούς - στη Λευκωσία και στη Λεμεσό - όπου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αναζητήσουν βοήθεια και να προετοιμαστούν για την ένταξη σε κάποιο πρόγραμμα, είτε της κοινότητας είτε άλλης δομής. Εξίσου σημαντικό είναι και το πρόγραμμα στήριξης οικογενειών, το οποίο απευθύνεται τόσο σε γονείς που τα παιδιά τους βρίσκονται ακόμα στη χρήση, όσο και σε οικογένειες των οποίων τα μέλη ήδη συμμετέχουν σε θεραπευτικό πρόγραμμα. Στο τελικό στάδιο βρίσκεται ο ξενώνας κοινωνικής επανένταξης που φιλοξενεί περίπου 17 άτομα. Όπως εξηγεί η κλινική διευθύντρια, το πέρασμα από την προστατευμένη κοινότητα στον έξω κόσμο πρέπει να είναι σταδιακό. Οι φιλοξενούμενοι του ξενώνα έχουν σαφές πλαίσιο: εντός 40 ημερών πρέπει να βρουν εργασία, και στους έξι μήνες να έχουν καταφέρει να αποκτήσουν πλήρη απασχόληση, μεταφορικό μέσο και δικό τους χώρο διαμονής.

Παρά την έντονη και μακρά προσπάθεια, η υποτροπή παραμένει πιθανότητα. Η κ. Παύλου επισημαίνει ότι τα άτομα που ολοκληρώνουν όλες τις φάσεις του προγράμματος έχουν ποσοστό επιτυχίας 72% σε βάθος πενταετίας. Η πρόκληση εντοπίζεται σε όσους διακόπτουν πρόωρα. Όπως εξηγεί, πολλοί χρήστες παγιδεύονται στην ψευδαίσθηση ότι μπορούν να τα καταφέρουν μόνοι τους, ειδικά όταν αρχίζουν να νιώθουν καλύτερα. Η αίσθηση δύναμης είναι συχνά απατηλή. Άλλοι εγκαταλείπουν λόγω της έντονης επιθυμίας για χρήση, η οποία είναι παρούσα καθημερινά. Υπάρχουν, επίσης, εκείνοι που δεν αντέχουν τη συναισθηματική πίεση της θεραπείας, αφού μέσα σε 12 μήνες καλούνται να αντιμετωπίσουν δεκαετίες βαθιών τραυμάτων και συμπεριφορών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η διάρκεια της θεραπείας προσαρμόζεται. Στο πρόγραμμα ανηλίκων, που κανονικά διαρκεί 6 έως 9 μήνες, δεν είναι ασυνήθιστο κάποιος να παραμείνει έως και δύο χρόνια. Η επανένταξη, εξηγεί η κ. Παύλου, δεν είναι απλώς ζήτημα εργασιακής αποκατάστασης. Οι εξαρτημένοι έχουν συχνά να αντιμετωπίσουν το παρελθόν τους – γεμάτο τραύματα, κακοποίηση και εγκατάλειψη. Η κοινωνική αποδοχή, αν και βελτιώνεται, εξακολουθεί να παρουσιάζει εμπόδια. Παρ' όλα αυτά, η εμπειρία δείχνει ότι εργοδότες που προσέλαβαν πρώην χρήστες επιστρέφουν και ζητούν ξανά συνεργασία, διαπιστώνοντας την αξιοπιστία και τη θέληση αυτών των ανθρώπων.

Επένδυση στην ψυχική υγεία

Η κ. Παύλου δεν κρύβει την ανησυχία της για τις θεσμικές ελλείψεις. Τονίζει την ανάγκη για περισσότερες δομές – τόσο κλειστές όσο και ημερήσιες – αλλά και για εντατικά προγράμματα εντός των φυλακών. Τα υπάρχοντα εβδομαδιαία προγράμματα είναι εντελώς ανεπαρκή για χρόνιους χρήστες. Επίσης, η νομοθεσία αποκλείει από τη θεραπεία όσους έχουν καταδικαστεί για διακίνηση ουσιών, ακόμη και αν οι ίδιοι είναι χρήστες. Για αυτούς, η μόνη διέξοδος είναι η θεραπεία εντός της φυλακής, κάτι που σήμερα είναι περισσότερο ευχολόγιο παρά ουσιαστική πολιτική πρόβλεψη.

Κλείνοντας, η κλινική διευθύντρια επισημαίνει πως αν η κοινωνία θέλει να αντιμετωπίσει την εξάρτηση ουσιαστικά και μακροπρόθεσμα, πρέπει να επενδύσει στην ψυχική υγεία των παιδιών και των οικογενειών. Προτείνει κάθε σχολείο να έχει μόνιμο ψυχολόγο που να στηρίζει συστηματικά τους μαθητές και το οικογενειακό τους περιβάλλον. «Μόνο με τέτοιες παρεμβάσεις μπορούμε να προλάβουμε τις κοινωνικές πληγές που σήμερα διαχειριζόμαστε εκ των υστέρων», τονίζει.

